

Yurttaşımıza nasıl güvenebiliriz?

17/04/2011, Radikal 2

Çağdaş bir toplumda, farklılıkları kabul edilenlerin kendilerine münasip görülen konumlara yerleşip hayatlarından memnun yaşamalarını beklemek pek gerçekçi değil

AYŞE BUĞRA

8-9 Nisan tarihlerinde Bilgi Üniversitesi'nde "Barışı Kurmak" konulu bir uluslararası konferans düzenlendi. Konferansta "Kürt sorunu", bir birlikte yaşama sorunu olarak ele alındı. "Anadilde eğitim", "demokratik özerklik" gibi duygusal hezeyanlara yol açıp istismar edilmeden konuşulmasına pek alışık olmadığımız konular, farklı ülke deneyimlerinin ışığında, **teknik** yanları uzmanlar tarafından ortaya konularak enine boyuna tartışıldı. Bu konularda rasyonel bir tartışmanın mümkün olduğu görüldü.

Güvenin sağlanması için

Toplantıda sözü edilen barış, bir ateşkes durumunu değil, insanların birbirlerine güvenerek birlikte yaşadıkları bir ortamı tanımlıyordu ve siyaset bilimci Claus Offe'nin bir makalesine atıfla bu yazının başlığına taşıdığım "yurttaşlarımıza nasıl güvenebiliriz?" sorusuyla bağlantılıydı. Bu soru etnik kimlikleri, dilleri, dini inançları ve inançsızlıkları, sosyoekonomik konumları, siyasi görüşleri, yaşamsal tercihleri, toplumsal cinsiyetleri ve cinsel yönelimleri birbirlerinden farklı insanların birarada yaşadıkları karmaşık bir toplumda sorulmuş bir soru. Dolayısıyla, herkesin içindeki yerini bilerek ve kabul ederek, ortak gelenekler doğrultusunda, inanç ve ülkü birliği içinde yaşadığı bir kabilenin mensuplarını ilgilendirmeyebilir. "Sınıfsız, imtiyazsız, kaynaşmış bir kitle" oluşturduklarına inananları da ilgilendirmeyebilir. Ama farklılıklarının bilinci içinde birlikte yaşamının yollarını arayan insanlar için önemli. Türkiye'nin gündemindeki **yeni** anayasa tartışmaları bağlamında özellikle önemli. Çağdaş bir toplumda, farklılıkları kabul edilenlerin kendilerine münasip görülen konumlara yerleşip hayatlarından memnun yaşamalarını beklemek pek gerçekçi değil. Muktedirlerin, bazılarıyla anlaşıp bazıları dışlayarak, herkese dayatmaya çalıştıkları birlikte yaşama modellerinin genel kabul görmesi de pek mümkün görünmüyor. Eşitlik kavramının gündeme gelmesini önlemek ve bu kavramla yüzleşmeyi reddetmek biraz zor. Dolayısıyla, güvenin sağlanması için herkesin topluma eşit koşullarda katılabilmesini sağlayacak yasal ve kurumsal ortamın ne olması gerektiği üzerine birlikte düşünmek, yani anlamlı bir siyasi tartışma ve karar alma ortamı yaratmak gerek. Bunun için, siyasi hakların topluma eşit katılımın gerekli koşulu olduğunu kabul etmek durumundayız. **Türkiye** 'de izleri hâlâ süren darbe rejiminin sakatladığı siyasi temsil mekanizmalardan kaynaklanan sorunları gözardı eden ve başta siyasi partiler olmak üzere temsil yetkisine sahip örgütleri dışlayan bir sivil anayasa yapma sürecinin, toplumsal güveni tahsis etmekte başarılı olmayacağını görmek çok zor değil. Eğer istenilen gerçekten barış içinde birlikte yaşamaksa, siyasi temsil konusunun ciddiye alınması gerekiyor.

Bağımsız adaylar ve BDP

Kürt sorunu özelinde, demokratik ülkelerde eşine rastlanmayan yüzde 10'luk **seçim** barajının ne anlama geldiği açık. Kürtlerin çoğunlukta olduğu bölgelerde seçmen çoğunluğunun

desteğini alabilen, ülke genelinde aldığı oylar toplamın yüzde 6'sına kadar çıkabilen BDP, parti olarak seçimlere katıldığında meclise giremiyor. Bağımsız adaylarla seçime girdiğinde, mecliste aynı oy oranıyla elde ettiği temsil gücü yarı yarıya düşebiliyor. Bu yetmezmiş gibi, aday olabilmek için seçim kuruluna ödenmesi gereken miktarın, seçim arifesinde yapılan bir düzenlemeyle 17 kat artırıldığını ve temsilde adaletsizliğin ekonomik kanallarla da pekiştirildiğini görüyoruz.

Bu insanlar ne istiyor?

lke genelinde ifade özgürlüğünü kısıtlayan engeller, BDP'nin temsil ettiği kesimleri daha da ciddi biçimde etkiliyor. Ergenekon davasının muhalefeti sindirmek için kullanıldığı yönündeki kuşku lar dile getirilirken, Diyarbakır'da süren KCK davası kapsamında gazeteci ve siyasetçilerin tutuklanmasıyla ilgili eleştiriler çok az duyuluyor. Kurumların normal işleyişi içinde ifade edilemeyen sorunlar ve taleplerin kendilerine başka mecralar aramalarında şaşılacak bir şey yok. Halen süren sivil direniş, bu tür bir mecra oluşturuyor ve seçim sisteminin adaletsizliğinin yanı sıra anadilde eğitim, demokratik özerklik gibi talepler bu mecrada gündeme getirilmeye çalışılıyor. **Zaman** zaman şiddetle özdeşleştirilen, bölge dışında korku ve düşmanlık uyandıracak şekilde yansıtan bu direnişe katılanları dinleme ve anlama çabaları epeyce kısıtlı kalıyor. "Bu insanlar ne istiyor?" sorusunun cevabını bildiğinden emin olanlar, blclkten bahsediyorlar.

Oysa sivil direnişin ne olup ne olmadığı, üzerinde dünya kadar şey yazılıp çizilmiş bir uzmanlık konusu. Konferansta bu konuya değinen Turgut Tarhanlı, sivil direnişin birlikte yaşama umudunun kaybedilmemiş olduğu, direnenlerin toplumun diğer kesimlerine ve iktidara, sorunlara birlikte zm bulma amacıyla dert anlatma çabalarını sürdürdükleri ortamlara özgü bir siyasi mücadele yöntemi olduğunu söyledi. Gülten Kışanak'ın yaptığı konuşma da, barış içinde birlikte yaşama yolları arayan bir siyasetçinin konuşmasıydı. Bütün Kürtleri temsil etmek gibi bir iddiadan kaçınırken, dile getirdiği her sorunu sadece Kürtlerin değil bütün Türkiye'nin sorunu olarak ortaya koydu. Eşbaşkanı olduğu BDP'nin, demokratik özerklik talebini bütün bölgeleri kapsayacak şekilde, Avrupa Birliği'ndeki farklı uygulamalarla uyumlu bir idari düzenleme çerçevesinde dile getirdiğini, konunun bu farklı uygulamaların paylaştığı adem i merkezietçi niteliği göz önünde bulunduran bir Türkiye modeli oluşturma çabası içinde tartışılması gerektiğini ifade etti.

 sonuç

Ben kendi hesabıma, konferansın Kürt sorununun ötesinde bir anlam taşıdığını ve üç önemli noktaya ışık tuttuğunu düşündüm. Birincisi řu: Farklılıkların kabul barış içinde birlikte yaşamanın gerekli koşulu olabilir ama yeterli koşulu olamaz. Asıl sorun, kaynak dağıtımının ve kurumların işleyişininin, farklılıkla eşitliği bağdaştıracak şekilde düzenlenmesi. İkincisi, farklılıkları nedeniyle tarihsel olarak dışlanmış kesimlerin topluma eşit katılımını sağlamak, onları varolan düzene entegre etmekle mümkün olabilecek bir şey değil, gerçekleşmesi için toplumun dönüşmesi gerekir. Üçüncüsü, siyasi hakların eksik, temsil mekanizmalarının sakat, ifade özgürlüğünün kısıtlanmış olduğu bir ortamda, herkesin topluma eşit katılımını sağlamak amacına yönelik girişimlerin kendileri dışlayıcı bir nitelik taşıyabilirler. Dışlayıcı bir ortamda güven tesis etmek pek kolay olmayabilir.

AYŞE BUĞRA: Boğaziçi ni.